

Bruxelles, 14.2.2014.
COM(2014) 79 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o statističkim podacima izrađenima u skladu s Uredbom (EZ) br. 2150/2002 o
statističkim podacima o otpadu i njihovoj kvaliteti**

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o statističkim podacima izrađenima u skladu s Uredbom (EZ) br. 2150/2002 o statističkim podacima o otpadu i njihovoj kvaliteti

SADRŽAJ

1.	Uvod.....	2
1.1.	Uredba o statističkim podacima o otpadu	2
1.2.	Kvaliteta podataka dobivenih različitim metodama.....	2
1.3.	Kontrola kvalitete.....	2
2.	Točnost i pravodobnost.....	3
3.	Potpunost.....	4
4.	Točnost podataka	4
4.1.	Područje primjene podataka.....	4
4.2.	Raščlamba po gospodarskim sektorima.....	5
4.3.	Klasifikacija otpada.....	6
5.	Usporedivost	6
5.1	Usporedivost tijekom vremena	6
5.2	Usporedivost među zemljama.....	7
6.	Opterećenje za poduzetništvo	8
7.	Revizija Uredbe o statističkim podacima o otpadu.....	8
8.	Postignuća i izgledi	10

1. UVOD

1.1. Uredba o statističkim podacima o otpadu

Člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu¹ (dalje u tekstu „Uredba”) od Komisije se zahtijeva da podnese izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Uredbe svake tri godine (nakon prvog izvješća, koje je trebalo biti dostavljeno u roku od pet godina od dana stupanja Uredbe na snagu). Prvo je izvješće objavljeno 2008.², a drugo 2011.³

Odjeljkom 7. pododjeljkom 3. Priloga I. i II. ovoj Uredbi propisuje se da se izvješća o kvaliteti koja dostave države članice moraju uključiti u izvješće predviđeno člankom 8. Navedena su izvješća dostupna na platformi CIRCABC:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/9a7ac3a5-2f59-46b8-b90c-95cd7283ec22>

U ovom se izvješću uzimaju u obzir rezultati posljednje dostave podataka u lipnju 2012. za referentnu godinu 2010., a obuhvaćaju 27 država članica EU-a. U njemu se opisuje i provedba revidiranih priloga Uredbi o statističkim podacima o otpadu, primjenjivih za referentnu godinu 2010.

1.2. Kvaliteta podataka dobivenih različitim metodama

Uredbom se određuju podaci koje treba dostaviti i tražena kvaliteta tih podataka, ali njome se ne propisuje točno određene metode izrade statističkih podataka o otpadu koji se stoga izrađuju upotrebom različitih metoda. Time se državama članicama omogućuje da zadrže vlastite sustave prikupljanja podataka i da promjene potrebne radi usklađivanja s Uredbom svedu na najmanju moguću mjeru.

Kako bi se što više smanjio utjecaj različitih pristupa, Eurostat i države članice blisko surađuju na usklađivanju metoda i poboljšanju kvalitete podataka. Novi pristup kojim se dogovaraju standardizirane provjere vrednovanja podataka, a s kojim se započelo u rujnu 2013., važan je korak u tom smjeru.

Države članice u svojim izvješćima o kvaliteti opisuju podatke upućivanjem na elemente kvalitete koji se obično upotrebljavaju u Europskom statističkom sustavu⁴, a navedeni su u Uredbi (EZ) br. 1445/2005 o kvaliteti statističkih podataka o otpadu⁵.

1.3. Kontrola kvalitete

Od prve dostave podataka u 2006. godini Eurostat je uspostavio učinkovit sustav kontrole u dva koraka. Prvi je korak brza ocjena podataka i izvješća o kvaliteti. Izvješće o ocjeni šalje se u roku od dva mjeseca od roka za predaju izvješća.

¹ SL L 332, 9.12.2002., str. 1.

² COM(2008) 355 završna verzija, 13.6.2008.

³ COM(2011) 131 završna verzija, 17.3.2011.

⁴ Web-mjesto Eurostata o kvaliteti:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2273.1_2273_47140765&_dad=portal&_schema=PORTAL.

⁵ SL L 229, 6.9.2005., str. 6.

U toj je fazi vrednovanje podataka uglavnom povezano s unutarnjom usklađenošću novih podataka i razvojem tijekom vremena. Analiza se odvija na visoko agregatnoj razini, a cilj joj je otkriti važne prekide u nizovima.

Drugi je korak detaljnija provjera koja nema strogo određen rok. Njome se podaci detaljnije analiziraju (npr. po gospodarskim sektorima ili po kategoriji otpada) te se uspoređuju obrasci i razvoj od zemlje do zemlje. Provjera vrednovanja uključuje:

- usporedbe podataka unutar pojedine zemlje o nastajanju otpada s vrijednostima iz prethodnih godina za svaku gospodarsku djelatnost,
- prekogranične usporedbe podataka za svaku gospodarsku djelatnost,
- usporedbe podataka unutar pojedine zemlje o nastalom otpadu i obrađenom otpadu za svaku kategoriju otpada;
- unakrsne provjere s podacima o otpadu iz drugih obveznih izvješća, kao što je praćenje sukladnosti, u skladu s drugim zakonodavstvom koje se odnosi na otpad.

Moguća se pitanja provjeravaju u usporedbi s izvješćima zemalja o kvaliteti i povratnom informacijom o brzini ocjene. To kao posljedicu može imati drugi skup pitanja koja se šalju predmetnim zemljama.

2. PRECIZNOST I PRAVODOBNOST

Podaci i izvješća o kvaliteti moraju se dostaviti u roku od 18 mjeseci nakon referentne godine, tj. rok za dostavu za referentnu godinu 2010. bio je 30. lipnja 2012. Eurostat redovito nadzire poštovanja rokova i šalje podsjetnike državama članicama u kratkim razmacima u skladu s utvrđenim rasporedom.

U trenutku pisanja, poštovanje roka za podnošenje izvješća za referentnu godinu 2010. može se ukratko prikazati kako slijedi:

- 13 zemalja dostavilo je skupove podataka na vrijeme;
- 6 država članica podnijelo je podatke u roku od tri tjedna nakon zadanoga roka (Danska, Francuska, Litva, Irska, Cipar, Mađarska);
- 4 države članice dostavile su podatke do sredine kolovoza pa ih se moglo uzeti u obzir u prvom krugu ocjenjivanja (Belgija, Nizozemska, Austrija, Rumunjska);
- 4 države članice podnijele su podatke više od tri mjeseca nakon isteka roka (Grčka, Italija, Latvija, Ujedinjena Kraljevina). Podaci su dostavljeni između 25. listopada (Italija) i 17. studenog 2012. (Ujedinjena Kraljevina). U Grčkoj i Italiji već je bilo ozbiljnih kašnjenja u podnošenju izvješća prethodnih godina.

Ukratko, usklađenost s rokom za podnošenje izvješća za 2010. bila je ispod razine za 2008. Osim toga, neke su zemlje dostavile privremene podatke te su nekoliko mjeseci nakon isteka roka provele veće revizije, što je zahtijevalo ponovno vrednovanje i odgodu postupka objavljivanja. Na temelju izjava država članica navedenih u njihovim izvješćima o kvaliteti, provedba najnovijih izmjena Uredbe 2010. godine nije prouzročila ozbiljne poteškoće i ne može se navesti kao razlog kašnjenja izvješća. Eurostat poduzima mjere na odgovarajućoj

razini kako bi se zemlje potaknule da revidiraju postupke izrade i da dostave kvalitetne podatke u roku utvrđenog kašnjenja.

– *Objava*

Podaci o nastajanju otpada i obradi otpada objavljeni su 1. listopada 2012. u bazi podataka Eurostata namijenjenih objavljivanju. Sveobuhvatna ažuriranja prouzročena kašnjenjem u dostavi ili ispravcima podataka objavljena su u studenom 2012., ožujku 2013. i srpnju 2013.

3. POTPUNOST

Dostava potpunih skupova podataka od ključne je važnosti za izradu agregata EU-a. Podaci koji nedostaju ograničavaju tumačenje i informativnu vrijednost statističkih podataka o otpadu. Potpunost se mjeri kao broj praznih polja koja se označuju kao ona koja nedostaju s pomoću zastavica sa slovom M.

U prvom krugu podnošenja izvješća za referentnu godinu 2004., 6 od 27 država članica EU-a moglo je osigurati potpune skupove podataka o *nastajanju otpada* koji obuhvaćaju sve kategorije otpada i sve sektore. Ukupno 21 država članica dostavila je skupove podataka u kojima su neki podaci nedostajali. Sveukupno, udjel vrijednosti koje nedostaju o nastajanju otpada iznosio je oko 9 % zatraženih podataka.

Tijekom godina potpunost podataka znatno se poboljšala. Od 2006. do 2010. udjel vrijednosti koje nedostaju iznosio je između 2 % i 3 % zatraženih podataka. U pogledu podataka o *obradi otpada*, udjel vrijednosti koje nedostaju na nacionalnoj razini iznosio je 2,5 % u referentnoj godini 2004. te se postojano smanjivao sve do 2008. godine kada su sve zemlje u svojim izvješćima iznijele cjelovite podatke o obradi.

Kao posljedica revizije Uredbe, zahtjevi za podacima za 2010. godinu u pogledu obrade otpada postali su opsežniji zbog detaljne raščlambe na kategorije otpada i dodatnu kategoriju obrade „zatrpanje”. Kao rezultat toga, 5 od 27 država članica prijavilo je nepotpune podatke za 2010., a 3,4 % podataka o obradi bilo je označeno kao oni koji nedostaju. Više od polovine vrijednosti koje nedostaju (1,9 %) odnosilo se na novu kategoriju obrade „zatrpanje”.

Podnošenje statističkih podataka država članica Eurostatu pojednostavnjeno je uvođenjem *web-obrazaca* u eDAMIS-u, jedinstvenom portalu Eurostata za unos podataka. Time je i prikupljanje podataka potpuno usklađeno sa standardom SDMX.

4. TOČNOST PODATAKA

4.1. Područje primjene podataka

Cilj je ove Uredbe izraditi statističke podatke o otpadu u skladu s područjem primjene Direktive 2008/98/EZ o otpadu (Okvirna direktiva o otpadu)⁶. Statistički podaci o nastajanju otpada moraju se izraditi za sve gospodarske sektore i za kućanstva te moraju uključivati otpad koji proizlazi iz djelatnosti uporabe i odlaganja, poznat kao sekundarni otpad. Statistički podaci trebali bi obuhvatiti i otpad iz malih poduzeća (s manje od deset zaposlenika), iako bi takva poduzeća trebalo izuzeti iz istraživanja kad god je to moguće.

⁶ SL L 312, 22.11.2008., str. 3.

Statistički podaci o obradi otpada obuhvaćaju sav otpad koji je oporabljjen ili odložen unutar zemlje, bez obzira na podrijetlo otpada. Temeljni koncept Uredbe je prikupljanje podataka o krajnjem odredištu otpada. Pripremni postupci obrade nisu obuhvaćeni.

– *Pogreške područja primjene i razlike u području primjene podataka*

Do primijećenih pogrešaka u području primjene dolazi uglavnom zbog:

- razlikovanje pojmova otpada i ne-otpada te razlika u primjeni tih definicija,
- različitih metodoloških pristupa i različitih prioriteta u nacionalnom upravljanju otpadom i statističkim podacima o otpadu,
- problema u području primjene specifičnim za pojedine sektore (npr. pretpostavlja se da u nekim zemljama nisu dovoljno obuhvaćeni podaci o građevinskom otpadu i otpadu nastalom pri rušenju građevina).

Pretpostavlja se da su razlike u području primjene podataka najveće u sljedećim područjima:

- Uočeno je da područje primjene podataka o otpadu od iskopa (otpad proizišao iz djelatnosti u rudnicima i kamenolomima) ima jako velik utjecaj na statističke podatke o otpadu. Najozbiljnije razlike među zemljama posljedica su područja primjene podataka o otkopu površinskog sloja, odnosno prirodnih materijala koji se otklanjaju kako bi se stvorio pristup rudi, ali se ne prerađuju te s obzirom na otpad od iskopa koji se zbrinjava na lokalitetu rudnika.
- Razlikovanje otpada od nusproizvoda ima bitan utjecaj na količine otpada u klasifikacijama NACE A (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo) i NACE C (proizvodnja), posebice za kategorije otpada kao što su drveni otpad, životinjski i biljni otpad te vjerojatno na šljaku iz proizvodnje metala.
- Raznolikosti u nastajanju otpada u sektoru NACE F (građevinarstvo) ukazuju na razlike u području primjene podataka.
- Nekoliko zemalja nije moglo podnijeti izvješće o novoj kategoriji obrade „zatrpanje”. Međutim, većina ih je izjavila kako rade na rješenjima za sljedeći rok dostave podataka.

Teško je procijeniti cjelokupan utjecaj pogrešaka područja primjene. Takve pogreške mogu kao rezultat imati vrijednosti koje su veće ili manje od stvarnih. Pretpostavlja se da one imaju najveći utjecaj na mineralni otpad iz klasifikacije NACE B (rudarstvo i kamenolomi) i NACE F (građevinarstvo), što je jedan od razloga zbog kojeg su ove kategorije otpada isključene iz pokazatelja utemeljenih na Uredbi koji se odnose na nastajanje otpada i odlagališta.

4.2. Raščlamba po gospodarskim sektorima

Uredbom se pozivaju države članice da raščlane svoje podatke na 19 djelatnosti koje dovode do nastajanja otpada (18 gospodarskih sektora i kućanstava). Raščlamba gospodarskih djelatnosti definira se u odnosu na Klasifikaciju gospodarskih djelatnosti u Europskoj zajednici (*Classification of Economic Activities in the European Community* – NACE). Pravilna raspodjela na djelatnosti koje dovode do nastajanja otpada preduvjet je za:

- usporedivost količina otpada specifičnih za pojedine sektore,
- usklađenost statističkih podataka o otpadu s poslovnim statističkim podacima.

Način na koji se otpad dodjeljuje sektoru u kojem nastaje ovisi o metodi koja se primjenjuje pri prikupljanju podataka i o statističkim jedinicama za koje se izrađuju statistički podaci o otpadu. Smatra se da se usporedivost i usklađenost podataka najbolje osiguravaju uporabom poslovnih registara za prikupljanje podataka. Kako se Uredbom omogućuje uporaba lokalnih jedinica ili statističkih jedinica kao osnove za izradu podataka, postojat će određene razlike od zemlje do zemlje u raspodjeli otpada, čak i tamo gdje se odredbe Uredbe pravilno primjenjuju. Ovaj problem nije svojstven jedino statističkim podacima o otpadu, već se pojavljuje i u drugim statističkim područjima koja se odnose na gospodarske djelatnosti.

Pretpostavlja se da je sveukupan utjecaj pogrešaka pri raspodjeli na kvalitetu statističkih podataka o otpadu ograničen. Rizik od pogrešne raspodjele veći je u zemljama gdje se podaci o nastajanju otpada izvode neizravno iz podataka o obradi otpada. Razlog tome je taj što su informacije o poduzeću ili sektoru u kojem nastaje otpad poznate samo na temelju sekundarnih izvora (npr. od sakupljača otpada, operatora obrade otpada) ili se moraju izvesti drugim sredstvima (npr. modelima ili uporabom Europskog popisa otpada (*European List of Waste – LoW*)⁷, koji sadržava podatke o podrijetlu otpada). Uporaba administrativnih podataka može dovesti do pogrešne raspodjele i kada jedinice za podnošenje izvješća u sustavu administrativnih podataka nisu u skladu s definicijom statističkih jedinica iz Uredbe.

4.3. Klasifikacija otpada

Uredbom se definira raščlamba po kategorijama otpada u skladu sa statističkom nomenklaturom EWC-Stat, ali se ne propisuje točno određena klasifikacija koju treba upotrebljavati za prikupljanje podataka. Zemlje mogu slobodno upotrebljavati bilo koju klasifikaciju otpada, uz uvjet da mogu proizvesti utvrđene formate tražene kvalitete.

Većina zemalja prikuplja podatke u skladu s LoW-om koji obuhvaća 839 vrsta otpada. Unatoč ponekim poteškoćama u primjeni tog popisa, raširena uporaba ove klasifikacije osigurava visoku razinu usporedivosti. Smatra se da je ukupan utjecaj klasifikacijskih pogrešaka na točnost podataka malen.

5. USPOREDIVOST

5.1. Usporedivost tijekom vremena

Sada kada je završen četvrti krug izvješćivanja može se nastaviti s boljom procjenom usporedivosti podataka tijekom vremena.

Eurostatov sustav vrednovanja podataka osigurava prepoznavanje prekida u vremenskim nizovima te njihovo ispravljanje ili objašnjenje. Osim toga, izvješća zemalja o kvaliteti pokazala su se kao koristan alat za praćenje metodoloških promjena i njihovih utjecaja u državama članicama.

Ocjena nacionalnih izvješća o kvaliteti pokazuje da su gotovo sve države članice od 2004. godine izvršile znatne prilagodbe u pristupu nacionalnim statističkim podacima o otpadu. Većina zemalja i dalje unapređuje prikupljanje podataka u pogledu kvalitete podataka (npr.

⁷ Odluka 2000/532/EZ u pogledu popisa otpada, SL L 226, 6.9.2000., str. 3.

smanjivanje praznina u podacima, povećanje područja primjene) i u pogledu učinkovitosti svojih metoda.

Godine 2010. ukupno nastali otpad u državama EU-27 iznosio je 2,5 milijarde tona, što je vrlo malo povećanje od 0,3 % ili 8 milijuna tona u usporedbi s prethodnom referentnom godinom. Znatne promjene u nekim gospodarskim sektorima neutralizirale su jedna drugu kada se promatra ukupno nastajanje otpada u svim sektorima.

Na nacionalnoj su razini vremenski nizovi većine zemalja postojani. Znatna povećanja u ukupnom otpadu nastalom u pojedinim zemljama mogu odražavati stvarni razvoj (npr. u Finskoj, Švedskoj) ili mogu biti posljedica promjena u sustavu prikupljanja podataka (npr. u Danskoj, Austriji, Belgiji) ili kombinacija navedenog (u Ujedinjenoj Kraljevini).

U Švedskoj i Finskoj stvaranje otpada uvelike je poraslo u razdoblju od 2008. do 2010. godine, za 31 milijun tona (37 %) u Švedskoj, odnosno 23 milijuna tona (28 %) u Finskoj, i to uslijed porasta iskopavanja ruda u rudarskom sektoru.

U Danskoj i Austriji veći su prekidi u vremenskom nizu između 2008. i 2010. posljedica temeljnih promjena u sustavima prikupljanja podataka. U Danskoj su 2010. zamijenili sustav ISAG novim sustavom podataka o otpadu koji je u potpunosti usklađen s relevantnim klasifikacijama EU-a. Kao rezultat toga, ukupna količina otpada navedena u izvješću bila je veća za 38 % u odnosu na prethodne godine. U Austriji, gdje je uveden sustav elektroničkog upravljanja podacima o otpadu, trend je bio obrnut. Iznos nastalog otpada smanjen je za 38 % u usporedbi s prethodnom godinom, djelomice zbog isključivanja nusproizvoda iz izvješća, a djelomice zbog nedostataka u području primjene podataka, što će se u budućnosti trebati riješiti. Belgija je u izvješću navela znatno povećanje (29 %) nastalog otpada od 2008. do 2010. godine, što se uglavnom pripisuje metodološkim promjenama u prikupljanju podataka (npr. veća područja primjene podataka o sekundarnom otpadu).

Ujedinjena Kraljevina dostavila je podatke o ogromnom smanjenju otpada u rudarskom sektoru, za 63 milijuna tona (73 %), što se uglavnom može pripisati metodološkim razlozima (prilagođavanje zastarjelih faktora za pristup ocjeni utemeljen na modelu), ali čini se da to odražava i ekonomski pad u rudarskom sektoru.

5.2. Usporedivost među zemljama

Zahvaljujući općim definicijama i klasifikacijama, usporedivost s drugim zemljama prilično je visoka za većinu sektora i vrste otpada. Postalo je lakše objasniti razlike među zemljama s obzirom na ukupne nastale i obrađene količine.

Međutim, još uvijek postoje ozbiljne poteškoće kada je riječ o usporedivosti u pogledu razlika u području primjene podataka opisanih u odjeljku 4.1. Ti se problemi pokušavaju riješiti, primjerice na radionicama gdje se sa zemljama raspravlja o mogućnostima usklađivanja područja primjene podataka. Radionice o rudarskom otpadu održane su u listopadu 2011., a o građevinskom otpadu i otpadu nastalom rušenjem u listopadu 2012. U rujnu 2013. održana je još jedna radionica o vrednovanju podataka kao prvi korak u smjeru utvrđivanja zajedničkih normi za vrednovanje. Osim toga, temeljitom analizom podataka, s pomoću pokazatelja specifičnih za pojedine sektore, osigurava se stalno poboljšanje usporedivosti među zemljama.

6. OPTEREĆENJE ZA PODUZETNIŠTVO

Uredbom se od država članica zahtijeva da smanje opterećenje nametnuto ispitanicima osiguravajući im pristup administrativnim podacima te da izuzmu mala poduzeća s manje od deset zaposlenika iz istraživanja, osim ako ona znatno doprinose nastajanju otpada.

Izjave država članica u izvješćima o kvaliteti pokazuju visoku razinu svijesti o činjenici da je cilj smanjivanje tog opterećenje što je više moguće. To se odražava u činjenici da sve veći broj država članica prikuplja informacije o opterećenju koje izvješćivanje predstavlja u fizičkom smislu te da su u stanju brojčano odrediti prosječno vrijeme potrebno ispitaniku da bi ispunio upitnike ili obrasce izvješća. U usporedbi s referentnom godinom 2008., broj zemalja koje pružaju takve kvantitativne informacije porastao je sa sedam na deset država članica. Informacije su prikupljene od ispitanika upitnikom ili su utvrđene specifičnim studijama.

Sedam od deset zemalja procijenilo je da je prosječno potrebno od 20 minuta do tri sata za ispunjivanje upitnika ili obrasca izvješća. Irska, Poljska i Švedska izvijestile su da se utroši više od tri sata. O najvišem utrošku vremena izvijestila je Poljska (od jednog do 40 sati po ispitaniku), gdje su tijekom prijelaznog razdoblja imatelji otpada opterećeni dvostrukim izvješćivanjem (administrativnim i statističkim izvješćivanjem) sve dok se statističko istraživanje postupno ne ukine.

Tvrtkama se najbolje može pomoći tako da se izbjegne dvostruko izvješćivanje uporabom administrativnih podataka i/ili koordiniranjem istraživanja o otpadu među zainteresiranim ustanovama (statistički zavodi, ministarstva okoliša, agencije za zaštitu okoliša). Za 15 država članica administrativni su podaci glavni izvor za statističke podatke o otpadu. Ostale zemlje upotrebljavaju administrativne podatke kao jedan od mnogih izvora podataka.

Sve je veći broj zemalja koje provode ili planiraju provesti sustave elektroničkog izvješćivanja. Alati elektroničkog izvješćivanja za neke ili sve podatke o otpadu trenutačno su dostupni u Belgiji (Flandriji), Danskoj, Irskoj, Litvi, Mađarskoj, Austriji, Poljskoj, Sloveniji i Ujedinjenoj Kraljevini.

Izuzimanje malih poduzeća iz istraživanja odvija se na različite načine. Neke zemlje obuhvaćaju mala poduzeća istraživanjem na uzorku i ekstrapoliraju rezultate. Većina ih, pak, izuzima u potpunosti. Brojčani podaci se ili zanemaruju ili ekstrapoliraju na osnovi modela ocjene temeljenih na faktorima. Zemlje su uspostavile različite pragove izuzimanja koji se uglavnom određuju po broju zaposlenika ili količini nastalog otpada u jednoj godini. Neke zemlje kombiniraju ova dva kriterija kako bi osigurale da prikupljanje podataka obuhvati čak i mala poduzeća kada ona premaše utvrđene granične vrijednosti za stvaranje otpada.

7. REVIZIJA UREDBE O STATISTIČKIM PODACIMA O OTPADU

Nakon prva dva razdoblja za podnošenje izvješća neki su nedostaci postali očiti, a u prvom izvješću Europskom parlamentu i Vijeću (COM (2008) 355) prepoznato je gdje postoji prostor za poboljšanje. Osim toga, revizijom Okvirne direktive o otpadu (2008/98/EZ) utvrdile su se potrebe za novim informacijama te izmijenile definicije. Zbog tih je razloga trebalo izmijeniti i predmetnu Uredbu (Uredbom Komisije (EU) br. 849/2010/EU⁸).

⁸ SL L 253, 28.9.2010., str. 2.

Izmijenjena verzija primjenjivala se za referentnu godinu 2010. Glavne se promjene mogu sažeti kako slijedi:

- Najvažnija je promjena usklađivanje raščlambe po kategorijama otpada u odjeljku 2. Priloga I. i II. Uredbi. Od referentne godine 2010. moraju se dostavljati izvješća o nastanku i obradi otpada u skladu s jednakom 51 kategorijom otpada.
- Neke su kategorije reorganizirane ili su uvedene nove kako bi se poboljšala uporabljivost podataka, npr. za praćenje politika o otpadu. One uključuju:
 - zasebne kategorije otpada za mineralni otpad iz građevinske industrije i otpad nastao rušenjem, za tla i za mulj nastao jaružanjem,
 - zasebne kategorije za tekući i mineralni otpad koji nastaje obradom otpada (sekundarni otpad),
 - reorganizacija kategorija životinjskog i biljnog otpada te metalnog otpada,
 - zbroj raznog kemijskog otpada u jednoj kategoriji.
- Nadalje, reorganizirane su i kategorije obrade otpada:
 - definicija kategorije obrade „odlaganje u ili na tlo” usklađena je s definicijom odlaganja na odlagališta iz Direktive Vijeća 1999/31/EZ o odlagalištima otpada⁹, kako bi se objedinilo prikupljanje podataka o broju i kapacitetu odlagališta koji su se dosad prikupljali sukladno toj Direktivi¹⁰,
 - kategorija obrade „zatrpanje” uvedena je kako bi se Uredba uskladila s definicijama revidirane Okvirne direktive o otpadu.

Priručnik za provedbu Uredbe o statističkim podacima o otpadu prilagođen je 2010. i ponovno 2013. godine.

Uzimajući u obzir izjave država članica, provedba revidiranih kategorija otpada i preraspodjela postupka obrade „odlaganje u ili na tlo” prošla je neometano i nije izazvala nikakve poteškoće. Neke su zemlje izričito pozdravile promjene s tehničkog stajališta.

Brojne su zemlje izvijestile o poteškoćama povezanim s uvođenjem nove kategorije obrade „zatrpanje” uglavnom zbog toga što popis postupaka uporabe u Prilogu II. Uredbi o statističkim podacima o otpadu ne sadržava posebno polje (šifra R) za „zatrpanje”. Nadalje, definiciju pojma „zatrpanje” kritiziralo se kao nedovoljno jasnu i to je prepoznato kao problem pri prikupljanju podataka.

Sve u svemu, izmijenjena Uredba uspješno je provedena, a postignut je jedan od ciljeva revizije – usklađivanje statističkih podataka o otpadu s definicijama i zahtjevima za izvješćivanje drugih zakonodavstava o otpadu.

Međutim, predstavljanje i analiza vremenskih nizova postala je teža, i to zbog prekida prouzročenih ponovnim utvrđivanjem kategorija otpada i postupaka obrade. Eurostat

⁹ SL L 182, 16.7.1999., str. 1

¹⁰ Odluka Komisije 2000/738/EZ od 17. studenoga 2000. o upitniku za izvješća država članica o provedbi Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada (SL L 298, 25.11.2000., str. 24.).

trenutačno radi na unapređivanju predstavljanja podataka korisnicima pa će tako i drugi važan cilj revizije Uredbe – poboljšanje upotrebljivosti statističkih podataka o otpadu – biti ostvaren.

8. POSTIGNUĆA I IZGLEDI

Otkako su se 2006. godine počela podnositi izvješća, ostvaren je znatan napredak u pogledu izrade statističkih podataka o otpadu. Potpunost podataka koje dostavljaju države članice stalno se popravlja. Statistički podaci o otpadu dosegнули su prilično visok stupanj usporedivosti među zemljama za većinu kategorija otpada i sektora, a postignut je i znatan napredak u pogledu sveobuhvatnosti podataka. Općenito gledano, podaci većine zemalja odgovarajuće su kvalitete. Međutim, kako bi se pridonijelo ostvarenju ciljeva politike EU-a u pogledu okoliša, industrijskih materijala i sirovina, potrebna su daljnja poboljšanja.

Usklađivanje podataka unapređuje se s pomoću skupa metodoloških smjernica koje su dostupne na *web*-mjestu: [Environmental Data Centre on Waste](#) te radionica koja se bave područjima u kojima ima ozbiljnih poteškoća u području primjene podataka. Sustavi kontrole kvalitete prepoznaju pogreške i metodološke manjkavosti.

Kao nov pristup unapređenju kvalitete podataka, Eurostat uspostavlja program čiji je cilj pružiti potporu zemljama u kojima ima ozbiljnih nedostataka, i to bilateralnim sastancima na kojima se može raspravljati o takvim pitanjima i mogućnosti poboljšanja.

Nakon što su dostavljeni podaci za 2010. godinu, podaci o nastajanju i obradi otpada sada su dostupni za četiri referentne godine, odnosno za razdoblje od 2004. do 2010. godine. Proširenjem vremenskih nizova ti podaci postaju korisniji, npr. za tvorbu pokazatelja i za upotrebu u području okolišnog računovodstva.

Istodobno, metodološke promjene u pojedinim zemljama još uvijek mogu imati znatan utjecaj na vremenske nizove, kako na nacionalnoj razini, tako i na razini agregata EU-27. Razvoj tijekom vremena stoga treba tumačiti oprezno i nakon pomne analize temeljnih podataka. Jednako tako, morat će se pratiti učinak novih koncepata uvedenih revidiranom Okvirnom direktivom o otpadu, tj. kriterija za prestanak statusa otpada, na statističke podatke o otpadu.

Ustanovljeni su pokazatelji „nastanka otpada ne uključujući veći mineralni otpad” (tsdpc210) i „nastanka opasnog otpada od gospodarske djelatnosti” (tsdpc250), a oba su dio skupa pokazatelja održivog razvoja. Razvijen je novi pokazatelj o „odlaganju otpada na odlagališta, ne uključujući veći mineralni otpad”, a plan je uključiti ga u skup pokazatelja učinkovitosti resursa. Razvoj pokazatelja za druge kategorije obrade, uključujući recikliranje, je u tijeku.